

جمهوری آذربایجان در مسیر تبدیل شدن به هاب توزیع انرژی های تجدیدپذیر اروپا

جمهوری آذربایجان و دو همسایه شرقی دریای خزر یعنی ترکمنستان و قزاقستان اقدام مهمی در راستای تبدیل شدن به صادر کنندگان اصلی برق حاصل از منابع انرژی تبدیل پذیر اروپا انجام داده اند.

به گزارش آران نیوز به نقل از گروه بین الملل بازار افزایش تقاضای انرژی از سوی کشورهای عضو اتحادیه اروپا همزمان با بهبود وضعیت اقتصادی در قاره سبز و نزدیک شدن به فصل سرد زمستان افزایش یافته و به صورت طبیعی منجر به توجه بیشتر رهبران این اتحادیه به کشورهای صادر کننده منابع انرژی خواهد شد.

اهمیت تامین منابع انرژی برای اروپا زمان افزایش می یابد که صادرات گاز روسیه از طریق خط لوله «نورد استریم ۲» با محدودیت و افت فشار مواجه شده و از سوی دیگر، کشورهایی چون ایران نیز به واسطه تحریم ها، اهمیت خود در بخش انرژی را برای اروپا از دست داده و بروکسل ترجیح می دهد کشورهای همسو با سیاست های اروپا را به عنوان منبع تامین کننده انرژی خود انتخاب نماید.

افزایش اهمیت آسیای مرکزی و قفقاز برای اروپا

در راستای موارد مطرح شده و نیاز اروپا به دستیابی به امنیت انرژی در پس کاهش شدید صادرات نفت و گاز روسیه به قاره سبز، کشورهای منطقه قفقاز جنوبی و آسیای مرکزی طی ماه های گذشته در کانون توجه اروپا قرار گرفته اند. به عنوان مثال، پروژه موسوم به ابتکار دروازه جهانی (GGI) در دسامبر سال ۲۰۲۲ به عنوان پروژه مشترک جمهوری آذربایجان و اروپا در بخارست کلید خورد که بعدها نام آن به «کابل زیردریایی انرژی» تغییر یافت. هدف از راه اندازی این پروژه، تامین منابع برق برای اروپا اعلام شد و برای اجرای آن، دو طرف نسبت به امضای قرارداد شراکت استراتژیک در بخارست با یکدیگر اقدام نمودند.

گفته می شود امکان الحاق ارمنستان به این طرح به عنوان گذرگاه عبوری به سمت گرجستان در آینده نزدیک وجود دارد؛ الحاقی که از طریق کریدور انرژی باکو و تفلیس؛ سیحان (آدانا) امکانپذیر خواهد بود. اما هاب اصلی این کریدور انرژی همچنان جمهوری آذربایجان خواهد بود

امضا کنندگان این توافق عبارت بودند از جمهوری آذربایجان، رومانی، مجارستان، گرجستان و کمیسیون اروپا. از دیگر اهداف این پروژه، تامین منابع انرژی تجدیدپذیر برای اروپا اعلام شد که طی آن، برق صادراتی منطقه قفقاز جنوبی از طریق جمهوری آذربایجان و گرجستان راهی اروپا می شد. این طرح هم اکنون در حال اجرا بوده و هزینه آن حدود ۲.۳ میلیارد دلار برآورد شده است. به گفته منابع دولتی اروپا و جمهوری آذربایجان، این پروژه تا سال ۲۰۲۹ به بهره برداری خواهد رسید.

«اورزولا فون درلاین» رئیس کمیسیون اروپا طی سخنانی در خصوص این طرح بزرگ انتقال انرژی آن را زمینه ساز نزدیک تر شدن بیشتر اتحادیه اروپا و منطقه قفقاز جنوبی شامل دو کشور جمهوری آذربایجان و گرجستان به یکدیگر دانست. همچنین گفته می شود امکان الحاق ارمنستان به این طرح به عنوان گذرگاه عبوری به سمت گرجستان در آینده نزدیک وجود دارد؛ الحاقی که از طریق کریدور انرژی باکو و تفلیس؛ سیحان (آدانا) امکانپذیر خواهد بود. اما هاب اصلی این کریدور انرژی همچنان جمهوری آذربایجان خواهد بود.

پتانسیل بالای جمهوری آذربایجان در تامین منابع انرژی تجدیدپذیر

بر اساس مطالعات انجام شده، جمهوری آذربایجان دارای پتانسیل ظرفیت تامین ۲۷ گیگاوات برق در خشکی و ۱۵۷ گیگاوات در دریا می باشد که گفته می شود تا سال ۲۰۲۷، دستکم ۴ گیگاوات از این پتانسیل محقق خواهد شد. با اینحال، با برآورد نیازهای داخلی این کشور به برق تولید مذکور، بیش از ۸۰ درصد آن مازاد بوده و قابلیت صادرات دارد. از سوی دیگر و جدا از منابع انرژی تجدیدپذیر، باکو از توان خود برای اضافه کردن ۶ گیگاوات برق به بخش صادرات خود تا سال ۲۰۲۷ خبر داده با جمع برق تولیدی در بخش نیروگاه های عادی، مجموع توان صادرات برق این کشور به اروپا در بازه زمانی مذکور به بالای ۲۷ گیگاوات افزایش خواهد یافت.

«جولیان باودن» محقق ارشد موسسه تحقیقات انرژی موسسه آکسفورد (OIES) معتقد است که انتقال انرژی از طریق کابل دریای سیاه باکو را به یکی از کانون های مهم تامین انرژی اروپا تبدیل خواهد کرد

این در حالیست که توان صادرات ۴ گیگاوات برق از این پروژه در حال حاضر نیز موجود بوده و مورد بهره برداری قرار گرفته است.

«جولیان باودن» محقق ارشد موسسه تحقیقات انرژی موسسه آکسفورد (OIES) معتقد است که انتقال انرژی از طریق کابل دریای سیاه باکو را به یکی از کانون های مهم تامین انرژی اروپا تبدیل خواهد کرد. وی همچنین با اشاره به موفقیت و پیشرفت جمهوری آذربایجان در مسیر تولید انرژی های تجدیدپذیر به لطف فناوری غرب، گفت که همسویی باکو با سیاست های کربن زدایی اروپا منجر به افزایش توجه به این کشور شده است.

دو کشور ترکمنستان و قزاقستان نیز در کنار آذربایجان اقدامات مهمی در این خصوص انجام داده اند تا به شبکه انتقال انرژی سبز به سمت اروپا بپیوندند

از سوی دیگر، «آریل کوهن» محقق ارشد مرکز شورای آتلانتیک در منطقه اوراسیا نیز در گزارش خود تاکید کرده که جمهوری آذربایجان به بزرگترین تامین کننده انرژی تجدیدپذیر اروپا تبدیل خواهد شد.

وی در گزارش خود آورده است: «جمهوری آذربایجان تفاهمنامه ای برای صادرات ۱۰ گیگاوات برق حاصل از منابع انرژی تجدیدپذیر با اروپا به امضا رسانده که در حال حاضر، یک سوم از این ظرفیت محقق شده است. این برق به بزرگترین منبع حاصل از انرژی تجدیدپذیر اروپا تبدیل خواهد شد. بر اساس این ایده، برق تولید آذربایجان از طریق دریای سیاه و سواحل گرجستان راهی رومانی خواهد شد و بخشی از آن نیز از طریق ترکیه به اروپا خواهد رسید».

آمدگی آسیای مرکزی برای پیوستن به شبکه برق صادراتی اروپا

اما در مسیر صادرات برق به اروپا، جمهوری آذربایجان تنها کشوری نیست که به فکر بهره برداری از بازار انرژی قاره سبز باشد. دو کشور ترکمنستان و قزاقستان نیز در کنار آذربایجان اقدامات مهمی در این خصوص انجام داده اند تا به شبکه انتقال انرژی سبز به سمت اروپا بپیوندند.

در همین راستا، ترکمنستان از آمدگی خود برای صادرات برق و گاز از طریق دریای خزر اعلام کرده است. این کشور در حال حاضر نیز برق صادراتی خود را به کشورهای همسایه از جمله ازبکستان و قرقیزستان و در فصول گرم سال به ایران نیز صادر میکند.

اکنون عشق آباد سعی دارد تا این برق را از طریق کابل زیردریایی به جمهوری آذربایجان و ترکیه رسانده و از آنجا راهی اروپا نماید. به همین منظور، ترکمنستان در حال ساخت یک نیروگاه ۱۵۷۴ مگاواتی در بندر ترکمن باشی بوده که البته زمان دقیق بهره برداری از آن را هنوز اعلام نکرده است.

در قزاقستان نیز وضعیت مشابهی را شاهد هستیم. این کشور در سال ۲۰۲۲، بیش از ۱۳۰ پروژه تامین کننده انرژی های تجدیدپذیر را کلید زده که مجموع خروجی برق آنها حدود ۲۴۰۰ مگاوات برآورد شده است.

بر اساس آخرین آمار اعلامی از سوی دولت قزاقستان، این کشور طی سال ۲۰۲۲، در مجموع ۵.۱۱ میلیون کیلو وات برق حاصل از منابع انرژی تجدیدپذیر تولید کرده که معادل ۴.۵۳ درصد کل برق تولیدی قزاقستان محسوب می شود. همچنین برای سال جاری میلادی، نیز قزاقستان ۱۵ واحد تولید برق حاصل از انرژی های تجدیدپذیر را به بهره برداری رسانده که مجموع برق تولیدی آنها ۱۷۶ مگاوات اعلام شده است.